

SBORNÍK

JEDNOTY STARÝCH ČESKÝCH RODŮ V PRAZE

Rodopis — Historie — Heraldika

Vychází čtvrtletně. — Majitel, nakladatel a vydavatel spolek: Jednota Starých českých rodů v Praze. Rediguje a za redakci odpovídá Dr. Vincenc Matina. — Redakce a administrace Praha II., Jircháře 10. Telefon 438-76. — Předplatné: ročně Kč 12.-. Příspěvek členský: Kč 36.-, za správní rok. — Zápisné Kč 3.- pro nové členy. — Užívání novinových známek povoleno výnosem ředitelství pošt a telegrafů v Praze ze dne 7. června 1933 č. 142829/VII-1933.

OBSAH:

	Str.
<i>Dr. V. J. Matina: Jaroslav Prošek</i>	17
<i>Dr. Tomáš Jiří Těmín: Idea revoluce r. 1618</i>	18
<i>L. Kopáček: Vladycký rod Čámských z Ostrého</i>	25
<i>Dr. V. J. Matina: Rodopisné rozhledy</i>	30
<i>Zaslané publikace</i>	32
<i>Zprávy spolkové</i>	32

P R A H A 1938

Nákladem „Jednoty starých českých rodů“ v Praze II., Jircháře 10.

Tiskem Jaroslava Jiráňka v Železném Brodě

JAROSLAV PROŠEK

S B O R N Í K

JEDNOTY STARÝCH ČESKÝCH RODŮ V PRAZE

Rodopis — Historie — Heraldika

Vychází čtvrtletně. — Majitel, nakladatel a vydavatel spolek: Jednota Starých českých rodů v Praze. Rediguje a za redakci odpovídá Dr. Vincenc Matina. — Redakce a administrace Praha II., Jircháře 10. Telefon 438-76. — Předplatné: ročně Kč 12.-. Příspěvek členský: Kč 36.-, za správní rok. — Zápisné Kč 3.- pro nové členy. — Užívání novinových známek povoleno výnosem ředitelství pošt a telegrafů v Praze ze dne 7. června 1933 č. 142829/VII-1933.

JAROSLAV PROŠEK.

V neděli dne 8. května zemřel v Praze člen náš Jaroslav Prošek z rodu vladků z Úběnic a Doubravice. Narodil se v Praze 23. ledna 1870, pohřben byl žehem dne 11. května t. r. o půl dvanácté hodině polední v novém pražském krematoriu. Byl pilným pracovníkem na poli rodopisu a heraldiky. V pátrání po počátcích rodu svého došel až k roku 1485, kdy čteme ve dvorských deskách (62—92) o smrti Proška z Úběnic, od něhož pak pokračuje v nepřetržitých záznamech všech svých přímých předků až do dnešního dne. Po středoškolských studiích absolvoval Jaroslav Prošek dramatickou školu v Praze v letech devadesátých, načež odebral se do Ruska, kde působil na carském divadle v Petrohradě. Zde začal se zároveň zabývat českou heraldikou, nacházeje symbol jména osobního i místního v erbů a dokazuje, že všechny české erby byly zobrazením jmen. Na základě této dedukce určuje původní znění jmen tvrdě, že nebyla náhodná ani jména, ani utvoření erbů. Na základě těchto svých dedukcí dovedl si zkorigovati zkomolená jména osobní i místní pomocí erbů a naopak doplniti špatně zachovalé či nejasné pečeti erbů pomocí jmen. Jako příklad těchto jeho prací uveřejníme ve sborníku našem jeho „Rozluštění jména Žižkova“.

Bude tomu již deset roků, co sešel se s námi na přátelské půdě naší jednoty pln idealismu a touhy po činu a máje veliký rozhled po rodopise a heraldice, začal s námi pracovat na obnovení tradice starých rodů českých. Jeho nevyčerpatelný humor, vždycky pohotová satira a gesto herce carského divadla vždy dovedly utlumiti každou dissonanci. Bystrý úsudek jeho dovedl vždy naléztí střední cestu před vybočením na koleje fantastického romantismu.

Dnes, kdy nastalo nové třídění duchů, kdy národ náš sice zvolna, ale přec opět probouzí se k novému národnímu životu a nevidí již v naší staré tradici rodové odhozený zbytečný brak, odešel náš Jaroslav Prošek aspoň s tím vědomím, že idee námi hlásané přec jednoho dne zvítězí, a že to, čemu věnoval celý život svůj, přec uzraje v ovoce, jež přinese posílení celému národu našemu.

Dr. V. J. Matina.

Dr. Tomáš Jiří Těmín:

IDEA REVOLUCE ROKU 1618.

(K rodovým jménům i znaky rodů!)

Slavná revolta svědomí českého člověka patnáctého století proti moci papežské doznívala v šestnáctém století klidněji, ztrácejíc na původní nesmlouvavosti, prosté čistotě přesvědčení, hrdinné obětavosti, nelekejíc se ani smrti a změnila se v začátku sedmnáctého století v cit opacný, v bojácnou nejistotu. Atmosféra neudržitelného napětí vznikala z důvodů hmotných: lid obecný ztrácel bývalou svobodu, jeho poddanský poměr byl přituzován, města zeslábla po nešťastných povstáních a odbojích proti Ferdinandu I., stav rytířský chudnul, ustupoval před kommasací pozemků v rukou nejbohatších pánů, tvořících si latifundia, ba i celá teritoria. Doba přinášející zhoršení poměrů hmotných tím výše vyzdvihla a vnitřně duším přiblížila ideu mravní, svobodu svědomí, svobodu náboženského přesvědčení, účtu k náboženství husitských předků. Bohužel nestál tu v době tísnivé nejistoty národ jednotný, byl rozdělen hlubokým rozporem v nazírání na zmíněné duševní statky jak v lidu obecném, tak ve stavech. Odvěký princip nesváru — katolicism — setřásl se sebe největší

nebezpečí, odsoudil a často násilím se zbavil kacířů a pokoušel se ovládnout ztracené kraje a duše. Tímto rostoucím tlakem katolicismu byla bezprostředně ohrožena idea náboženské svobody a většina národa bála se všeho, co s katolicismem souviselo, především Habsburků, císařství a jeho snah centralistických. Obojí moc, podobná si základem a cílem, universálností, či moderně totalitou, byla velmi nebezpečná svou nesnášenlivostí a tím, že neznala kompromisu, nedala se zastaviti v polovici: církevní moc hrozila znásilnit a vyrvat svobodu svědomí, odvěky chráněnou, světská pak šla záměrně a cílevědomě proti svobodě zemí a jejich zřízení. Lid obecný, jemuž svoboda svědomí šla nad ideu státní a národnostní, myslil více na ohrožení svobody svědomí, duchové vyspělejší a stavové viděli v obojí moci především nebezpečí pro samostatnost země, státu a jeho zřízení. Naproti tomu katolická část národa nepotřebovala mysliti na otázku svobody svědomí a nepostřehla nebezpečí, jež samostatnosti české hrozilo se strany Habsburků, kteří se stali nejmnocnějším rodem Evropy a v jejichž říši slunce nezapadalo, nepomyslili na to, že tato ohromná moc může pohltnout a udusit svěbytný český stát. Tak se stalo, že obě idee — záchrana svobody svědomí a záchrana samostatnosti českého státu — padla jen a jen na bedra národa smýšlejícího protikatolicky. Pod tímto zorným úhlem je vysvětlitelná a pochopitelná neustálá snaha stavů — nositelů státní myšlenky a reprezentantů státu té doby — zajistiti si oproti císařům kapitulacemi svobodu státu a jeho zřízení a majestátem zabezpečiti si svobodu náboženského přesvědčení. I když se to na čas podařilo, cítilo se v hloubi srdcí a myslí, že se katolicism nevzdal na vždy, že jen takticky ustoupil, aby ve vhodné chvíli si vzal a nahradil, co ve slabé chvíli dočasně povolil. Odtud zavládla takřka podvědomě ona napiatá nejistota a bázeň před novými útlaky a pronásledováním, nedůvěra vůči katolické části národa, která čachrovala s Jezuity a císařským dvorem, rozladění nad tím, že katoličtí stavové nechápali nebezpečí svobody státu z habsburského centralismu, ona vzájemná nevraživost, úzkost a zoufalství, které byly půdou, z níž vyšlehlo české povstání r. 1618.

Nauka a potřeba býv. rakouské říše naučila nás dívati se na toto povstání zkresleně, jako na svobodný čin určité skupiny radikálních vůdců stavů, s nímž nesympatisoval

a vnitřně nesouvisel a nesouhlasil národ jako celek. Byla však vylíčena atmosféra nejistoty a ohrožení takřka celého národa a následky povstání postihly hrozným způsobem celý národ — i část katolickou — že je nutno chápati toto povstání jako skutečnost a záležitost celonárodní. Stavové, kteří povstání připravili a provedli — ač i mínění lidu bylo v důležitých momentech bráno v potaz a vykonávalo svůj vliv na různá rozhodnutí, figuruji tu jako vykonavatelé, zastánci té idee světské, idee zachování svobod zemských, neboť tato světská idea byla hlavní, kdežto idea náboženská byla druhotná. Uvědomujíce si toto, dostáváme se blíže ke snahám a touhám nešťastných povstalců z r. 1618, a chápeme jejich oběť jako oběť přinesenou z lásky pro vlast, dobově chápanou. Tím jsou nám tito povstalci bližší nežli doba husitská, kde převažovala idea náboženská, kdežto v r. 1618 byla přední idea státní. Současně si vysvětlujeme počáteční vlažnost lidu při začátku povstání: idea státní, zachovat neodvislý stát, neměla oně fascinující, bezprostřední síly a vlivu na lid jako idea zachovat si svobodu svědomí, která tak nadechla v době husitské národ k hrdinným činům. Doba husitská tíhla více k subjektu, k jednotlivci, doba českého povstání měla na mysli svobodu státu, celku, v objektivním smyslu. Doba husitská byla šťastna, že našla jednotčího a význačného vůdce, doba českého povstání roku 1618 neměla bohužel takové centrální osobnosti. Takticky byla doba povstání volena dobře, ono volilo dobu útoku, nečekajíc až bude napadeno. Osudnou chybou však bylo, že nebyli hledáni a včas nalezeni silní spojenci, další chybou bylo, že povstání nebylo důsledné jak úmysly, tak obětmi, tápajíc v polovičatosti a klamajíc se nadějí v mírnost a odpuštění nepřítelovo, nezdarli-li se, katastrofální však chybou bylo to, že poměrně nepatrná šarvátka na Bílé hoře byla malomyslně považována za definitivní, neodčinitelný konec a nezdar, ač situace nebyla beznadějná ani vojensky — Maxmilián Bavorský by si byl nevěděl rady, co počít s ozbrojenou a zavřenou Prahou — ani mezinárodně, neboť fronta protihabsburská dostávala páteř a určitější podobu. Nemalou chybou bylo i to, že hned na začátku povstání měl býti poučen o významu povstání všechen lid a zainteresován zmírněním neb zrušením poddanství, jak o tom někteří uvažovali.

Je opravdu sotva pochopitelné, jak mohl chrabý, nebojácný národ Husitů tak zmalátnět a po nepatrné nezdařené bitvě trpně čekat na sekeru katovu. Je těžko vypsat hrůzu a bídu potomní doby, nelze si představit většího pokoření českého člověka a jeho okradení a porobení. Nejváženější a nejstarší rody byly ožebračeny, vyhnány ze země neb hynuly pod rukou katovou. Města trpěla zabavením jmění obecního a vydržováním vojsk, jakož i placením nekonečných útrat válečných a výpalného, takže staré bohaté rody městské zanikly a dovršily tak zánik starobylé české šlechty. Lid selský byl uvržen v nebývale tuhé poddanství, jež marně chtěl setrást zoufalými místními vzpourami. Mezinárodní dobrodruzi a šejdiři utvořili spolek zlodějů a kořistníků, jimž v hrabivosti nebylo rovno. Hospodářským zničením stavů a jejich vypuzením ze země byl konečně zlomen odpor proti císaři a církvi. Obojí moc vystoupila z rezervy, církevní moc vypudila kazatele a kněží nekatolické a připravovala plánovitě zničení svobody vyznání, moc státní pak oklestila samostatnost státu českého Obnoveným zřízením zemským z r. 1627, jež je začátkem jeho konce.

Z Čech a z Moravy odešly tisíce a tisíce emigrantů, většinou na žebrotu do neznámé a málo pohostinné ciziny, uštívání, zhanobení, pokoření... A ti, kteří z obavy před tak bídným údělem zůstali v zemi, vykoupili si odpuštění obětí odpadlictví od víry otců. Šlechta a stav městský měli právo odejít ze země, sedláci nikoli, byli přivázáni ke hroudě a násilně a vytrvale přiváděni ke katolictví. Obojí bylo nad lidské síly a nebylo naším jazykem napsáno větších a milosrdnějších slov nad ta, která do světa volal za rozprchlým stádcem největší duch doby a národa — Komenský. Nešťastní povstalci-emigranti marně doufali, že se vrátí po vítězství spojenců zpět do vlasti, mřeli na bojištích a umírali v cizině bez splnění velikého přání: osvobození státu a svědomí. Stejně nešťastní byli i ti, kteří zoufale resignovali, zůstali v zemi buď v porobě nebo šli na smrt, jako onen „poslední Čech“ Václav Budovec z Budova: když ho ve vězení přátelé prosili, aby žádostí za milost se zachránil, řekl: „Raději zemru, než abych byl svědkem zkázy své vlasti.“

Je opravdu s podivem a sotva lze pochopit, jak bylo možno, že neskonale šťastnější revoluce 1918 mohla zapo-

menouti své nešťastné předchůdkyně před 300 léty, že oloupení českých lidí a utrpení veškerého lidu českého ji nevyprovokovaly k přiměřené odplatě za katanské a zlodějské dílo na národu spáchané. Bezpříkladné bezpráví je fakt historický, jeho rozsah je historicky postižitelný a dokazatelný, uchvácení statků stalo se bez titulů v chaosu doby, takže vše volalo a opravňovalo provést bez ohledu na třístaletou dobu a bez ohledu na cizinu vyvlastnění ve prospěch národa a státu jako celku, nebylo-li možno odevzdat statky potomkům nešťastných povstalců z roku 1618. Zdá se, že je k tomu třeba velká dávka národní otrlosti a ještě větší dávka ignorance dějin národa, nepřikročil-li osvobozený stát k samozřejmosti — k odčinění křivdy s takovou brutalitou a zlobou spáchané. Vše, co se v tom ohledu stalo, bylo vydání zákona 61/1918, zrušení rakouského šlechtictví, čin více než polovičitý, poněvadž se po negaci úplně zapomnělo přikročit ke kladné stránce věci: vrátit potomkům nešťastných povstalců 1618 za jejich oběti pro myšlenku svobody státu vše, co bylo možno, při nejmenším však právo na plná rodová jména. Spravedlnost dějin hledá své muže, kteří by provedli její zákon. Nemá-li těchto mužů naše doba, pevně věříme, že je zrodí doba budoucí.

Vzali jsme na sebe povinnost vzkrísiti dobrá jména, která nosili naši předkové. My nosíme jejich zkráceniny, zkomoleniny, nosíme je po generaci, kterou k tomu přinutila zlá doba. Avšak co doba rodům vzala, tradice dochovala. Čas, který bere, také dává, dal i národu novou svobodu, svobodu našemu lidu i těm, kteří po zákonu tradice a úcty k minulosti nosí v sobě povinnost napravit, co nepříznivá doba ničila. Plná rodová jména, nošená po předcích, budou pro osvobozený stát svědky, že zde byl před staletími, před tisíciletím. Budou svědky starými, věrohodnými, nad ně není lepších, stát se bez nich nemůže trvale obejít. Domáháme-li se vrácení plných jmen svých předků, ještě větší je naše snaha přivést ke staré cti štítý předků, neboť nad jméno vážili si naši předkové rodového znaku. Znak a jméno rodu splynuly v jedno. Ukázali jsme jinde, že de lege lata nebrání potomkům starých českých rodů zákony republiky (61/1918, 243/1920) užívat plných rodových jmen, ukázali jsme, jak by bylo de lege ferenda absurdní, aby zákonodárce obnoveného státu dotloukal

jiskřičku života — tradici, když život sám zabil před staletími pobožňstkář Ferdinand II. Všimněme si proto zmíněných zákonů, zda brání snad v používání rodových znaků.

Zákon 243/20 zakazuje: „Přestupku se dopouští (vězení od 24 hodin do 14 dnů neb trest peněžitý od 50 Kč do 15.000 Kč), kdo úmyslně a veřejně hledí naznačiti své bývalé šlechtictví“. — Již minule jsme prokázali, že ani rozsahem ani dosahem netýká se tento zákon potomků starých rodů rytířských a panských, poněvadž oni v době revoluce 1918 šlechtici nebyli. Stejným logickým postupem je jasno, že soukromě může znaku svého rodu užívat každý, i bývalý rakouský šlechtic, tím spíše potomek starého českého rodu rytířského neb panského. Ten měl by uplatniti právo rodového znaku užívat i veřejně, aby v obnoveném státě ke kráse plného jména přidružil krásu rodového znaku, poněvadž prostě nemá již výmluvy před geniem rodu, před obnoveným státem, jako to měly minulé generace pro násilné bránění nepřátelského státu, jež obnovení jmen a znaků rodových musily odložit na dobu pozdější. Obnovený stát se snaží a musí se snažit zapustit kořeny hluboko do živné půdy slavných dob jako byla Karlova, husitská, Jiříkova, i nešťastná z doby povstání 1618 a v těch všech dobách při slavných činech ozývala se jména našich předků a ctěn byl jejich rodový znak. — Nejde o chloubu, subjektivně jde o konání povinnosti vůči tradici a státu, objektivně zůstává každý dobrým republikánem, nestává se šlechticem. Dobrá věc potřebuje dobré propagace, je proto třeba veřejně demonstrovat a ukazovat okolí; a celku, co tradici bylo dosud živo v ústraní. Nebylo chlouby v pietně pěstované tradici, nebude ji ani, když se zase vrátí právo na celé rodové jméno a znak rodu. Bude-li kde jaká chlouba, pak nechť je to chlouba svatá: životem, snahami a tužbami, službou národu a státu, rytířskostí ke všem prokázat se hodným krásy a lesku toho dobrého jména rodu a čistého štítu rodového znaku. Rodový znak není ani řád, ani vyznamenání: je to neskonale víc, je to posvátný symbol jednoty a odlišnosti rodu, je to znamení, za něž se rytířsky žilo, statečně bojovalo, udatně trpělo, ba i mřelo. Doba moderní dává takové znaky exklusivnosti dobrému zboží, hmotě mrtvé, doba stará dávala je dobrým, statečným lidem. Patříme k těm, kdo dávají přednost lidem před tovary a křísíme znaky předků pro sebe a své

potomky. Jejich patina je staletá, vzácná, viděly je hradby italských měst při jejich dobývání a ztečení, jejich nositelé mřeli na Moravském poli, udivily svět u Kresčaku, byly jako pečeti na stížném listu do Kostnice, který měl vyrvat mistra Jana koncilu, znala a ctíla je chrabrá, nebojácná vojska husitská i ustrašení křižáci, byly při zvolení Jiříka a bohužel — i na Bílé Hoře a na staroměstském náměstí.

Ti, kteří na sebe vzali povinnost obnovit čest i lesk starých dobrých jmen předků a jejich znaků, vítají každý čin, který připomíná a brání tomu, aby upadla v zapomenutí stará česká sláva, stará česká ctnost, i kdyby to byla připomínka na doby tragické. Z toho důvodu je vítáno postavení pomníku hrdinovi českého povstání z r. 1618, „poslednímu Čechovi“, o němž bylo zmínka nahoře, Václavu Budovci z Budova.

Mnichovo Hradiště mělo odvahu opustiti dobovou šablonu a krásným pomníkem hořického mistra Bílka spojilo minulost s přítomností. Pomník představuje sice osobu patřící v minulosti celému národu, ale zasazen jsa do místa působíště vzácného českého pána, přispívá měrou netušenou k regionální barvitosti kraje. Z toho důvodu koná Mn. Hradiště nejen národu, ale i sobě a okolí dobrou službu a jejich čin je hodný následování. Socha je dílo význačné, dobově věrná, výrazově zřetelná, prostě vyznačující imposantní vznešenost i rozhodnost člověka, který v nejtěžších dobách národa slovem, duchem i mečem hleděl zabránit katastrofě. Ona i plastický znak v pozadí nesou pečeť pečlivého studia, podepřeného autoritou ne menší, než je prof. V. Šimák. Tragická velikost Budovcova, zakončení jeho snah na staroměstském náměstí katovou rukou, věrnost přesvědčení až do hrdla a statku činila nám tohoto zcestovalého, učeného českého šlechtice milým a drahým, a milým bude jistě všem těm, kdo rádi čtou o smutné tragice povstání 1618 a kdo zavítají na Hradištsko, shlédnouti Bílkův pomník a poklonit se památce velikého českého pána. U této sochy především nechť si návštěvníci uvědomí, že vznešenost, duševní velikost, odvaha obětovat vše za nezadatelná práva duše a svědomí svítí do věků. Naši předkové viděli v něm naději a spásu, když se vypravil ke Karlu st. ze Žerotína, aby pohnul nerozhodností a váhavostí Moravanů a my v něm vidíme naději a víru, že snahy a cíle lidské nejsou efemérní, že přetrvávají věky.

Nechť zastkví se pomník slavného českého rytíře a pána, nechť zastkví se nádherné, nezapomenutelné české jméno Václava Budovce z Budova! V jeho jménu nechť zazáří i památka těch, za které obětavě jednal a s nimiž statečně trpěl a umíral — našich předků! V jeho poctivém jménu nechť je očistěna památka nešťastných povstalců 1618! Jich v pohnutí vzpomínejme v jubilejním roce osvobozeného státu. Jejich veliká láska ke svobodě státu nechť stojí při národu zejména v dnešní době, kdy opět se zachmuřuje obzor.

Nezapomínejme, nebudeme zapomenuti. Stavme pomníky všemu, co bylo mezi Čechy slavného, stavme je i obnovou starých českých jmen rodových v plném znění, obnovou starých slavných znaků rodových! Nechť mýlil se starý poctivý Budovec: nedošlo, nesmí dojít ke zkáze vlasti, nýbrž musí dojít k obnově její staré slávy! Idea náboženská, která přinesla našim dějinám tolik vzruchu a rozporů, dozněla, neohrožuje naši jednotu, zůstala živa idea státní, vedoucí idea revoluce r. 1618.

L. Kopáček:

VLADYCKÝ ROD ČÁMSKÝCH Z OSTRÉHO.

(Pokračování).

Při léně Čámském I. uvádějí se pozemky v Čími: „Na návoze“ 1 kus 4 str. prostřední, „Pod devítníkem“ 1 kus 3 str. prostřední, „Na klíních“ 1 kus, 10 str. prostřední, „Pod hrazanští“ 1 kus, 8 str. špatných, „Pod hrazanštěm“, rokliny a písky, 1 kus 7 str. špatných, „Na hůrkách“, v skalách a vrších pole hrubě špatné, 1 kus 5 str. „Za halouznou“ s „Posmívanou“, špatné, pískovité, 2 kusy 2 str. špatné, „Nad záhrady“, podobně 1 kus 2 str. špatné, „Za komárnem“, dokonce na nic, 1 kus 2 str. špatné, „V suchyni“ 1 kus 1 str. prostř., „Na hlínách“, hrubě špatné, 1 kus 5 str. špatných, „Za komárnem“, kde ani obilí, ani dříví růsti nechce, 1 kus 1 str. ladem, summa 13 kusů 18 str. prostř. a 31 str. špatných. — Jména luk a lesů: „kterých se při předešlé kommissí revisitací za pustý rybník položil, dosavad bez hráze, travou se užívá, na 2 korce, sena 2 vozy, otavy 1 vůz“. „V hrazanšti“, na suchopářích, kdež v čas sucha nic nebývá, 2 vozy sena; „Pod hrazanskem“ 1 vůz sena, pastviště pod 1½ str. — Lesů porozdílně, které

kdyby se za 3 neb 4 léta pro domácí potřebu sekaly, stačiti by nemohly, protož dříví k potřebě kupovati se musí, ve 4 dílcích stojící . . . 10 provazců. — Potahy: 2 koně, 2 voli. Dobytek: krávy 4, jalovice 4, ovec 10, svině 2, kozy 2, N. B.: „Chalupníci 2 na této půdě manské se v nově vystavíc, polí ani loučného nemají, prací rukou svých v plování dříví a jinou nádenickou prací se živí.“ — Roku 1718 bylo při okulární visitaci při statku tomto zjištěno: „polí 16 kusů, dle výměry 63 str. 3 větele, dle výsevku 53 str. 2 věrt., ladem 5 str. 1 větel a 10 str. porostlin. Louky 3 kusy, sena na 4 vozy, otavy na 1½ vozu a ovocná zahrada na 2 větele. Potahy a dobytek: 2 koně, 2 voli, 6 krav, 4 jalovice, 20 ovec, 2 svině (něm.). „U tohoto svob. dvora nalézají se dvě chalupy pro domácí příslušníky. V jedné zůstává Jana Čámského bratr, krejčí; drží 1 krávu, 1 vola. Ve druhé chalupě bydlí tkadlec Šimon Snopek; drží též 1 krávu a 1 vola.“

Poněvadž však Jan nedošel zápisu a špatně hospodařil, byl dvůr č. I. předán na Karlštejně dne 26. března 1727, ve středu, na den sv. Ruperta, za souhlasu všech nápadníků (i s krémou) za 400 kop míš. Janovu bratru Adamovi, aby bratry a sestry uspokojil podíly po 57 kopách 8 gr. 4 d. (Po sestře Ludmile jmen. se již jen děti a ona sama mrtvou.) Adam dobře si vedl, takže po jeho smrti dosvědčovala dne 5. května 1749 manž. Dorotka, že všechny peníze nápadní jsou vyplaceny (DD 113—233).

Statek přešel na manž. Dorotku, jež dne 28. srpna 1749 vysvědčovala s příbuzným svým Matějem Čámským, že na jich manství není nic dominikálního. Na přiznání pečeti obou; Matějova velmi málo znatelná, na Dorotčině jasně zří se erbovní znamení, levhart a iniciálky „A“ — „G“. — Starodávná krčma dostala se později k man. statku čp. 3 a zvala se na „Pánové“, zrušena byla r. 1846. Z manželství Adama s Dorotkou narodil se syn Antonín a 2 dcery, Dorota a Marie. — Dorotka ovdověvši, hodlala odevzdati statek synu Antonínu, pro sešlost svoji. Podala tudíž dne 21. července 1749 den Sv. Daniele proroka žádost za svolení k postupu, již vyhověno bylo povolením vydaným v Praze dne 12. září 1749 (DD 104—35—38), na základě něhož statek postoupen synu Antonínu, jenž v léno jej přijal dne 1. června 1754 v den sv. Simeona (DD 114—278) na Karlštejně.

Antonín (n. c. 1715) zemřel dne 29. dubna 1785 (Akta ck. zem. soudu V.—787) a pochován byl dne 1. května 1785 ve Slapech.

Byl dvakrát ženat. Z první manželky Ludmily se narodily tři děti: 1. BARBORA (8. února 1771), vdala se dne 8. listopadu 1789 za Fr. Snopka, syna Matěje z Čímě, 2. MARIE Anna (8. prosince 1775) provdala se r. 1800 za Martina, syna Václava Daňka ze Živhoště, 3. ANTONÍN (18. prosince 1781), zemř. 22. listopadu 1846. Ze druhé manželky Marie Magdalény, roz. Snopkové (n. 1751, zemř. 25. 8.: 1826) narodil se syn Václav dne 14. srpna 1783. Dítěm těm byl poručíkem Frant. Snopek, jenž dne 1. září 1804 žádal za ně u c. k. zem. soudu o uznání dědictví (DD 99—720). Tehdy ke statku (čp. 10) náležely domy čp. 11, 12 a 13. — Antonín, na něhož 7. března 1807 statek připadl (v ceně 3520 zl.) (DD 106—210), zasnoubil se dne 20. listopadu 1804 s Marií Annou (n. 1785, zemř. 6. ledna 1860), dcerou Frant. Striala, učitele ze Slap, z níž zrodilo se mu 11 dětí a sice:

1. KATEŘINA, jež provdala se za Josefa Zemličku v Čími čp. 49, 2. JOSEF, 3. JIRÍ, 4. ANTONÍN, 5. FRANTIŠEK, 6. VÁCLAV, 7. TOMÁŠ (v Čími), 8. LUDMILA, 9. MARIA, 10. ANNA, 11. JAN (n. 11. září 1805, zemř. 28. srpna 1873 v Čelíni na výměnku v čp. 14 a pochován dne 30. srpna t. r. v Boroticích).

Janovi postoupil otec dvůr lenní za 1100 zl. k. m. dne 1. ledna 1833 (DD 122, A—38), o čemž smlouva k žádosti ze dne 18. ledna 1833 byla vložena dne 23. ledna t. r. v desky dvorské. (DD 85—162, srv. i DD 106—331, 393, 560.) Z osobních vlastností Janových známa jest jeho velká komilovnost, o níž dosud koluje v okolí mnohá zpráva. Dne 17. května 1834 oženil se Jan jako voják c. k. pěš. pl. č. 28 v Praze u Sv. Ignáce s Kateřinou, dcerou Matěje Vojtíška z Přestavlk. Narodily se jim děti 1. František (1843), 2. Antonín (1845), 3. Maria (manž. Václav Daněk), 4. Josefa (manž. Fr. Unger), 5. Anna (provd. Pecharová, po druhé za Fr. Vondráčka), 6. Rosalia (manž. Fr. Suchopár).

Památné sídlo rodu (čp. 10) přešlo smlouvou, sepsanou v Čími dne 18. srpna 1864 na syna Janova Františka a na manželku jeho Marii. Za nedlouho nato podle vyrozumění ze dne 23. června 1866 byly výnosem c. k. zem. komise pro all. lén. pro král. České ze dne 31. prosince 1866 č. 10.823

lénní závazky z manství vyzdviženy. (Praes. 8. ledna 1867, č. 245.) Roku 1866 prodal statek František Čámský Janu Bláhovi, řediteli z Načeradce, od kteréžto rodiny byl prodán r. 1875 ke Slapům, jichž majitel připojil pozemky ke dvoru čp. 3 v Čími, k němuž přivtěleny i ostatní veškeré manské statky čímské. Chalupa od léna čp. 10 byla r. 1876 prodána náb. obci židovské a chlěvy koupila rodina Kaňkova, jež zřídila zde domek čp. 50. V domě čp. 10 byla v l. 1876—90 synagoga a při zakládání nových knih pozemkových připsáno bylo čp. 10 „israelské obci nábožen-ské“ v Čími r. 1897, téže v Dobříši, z této r. 1898 na Mařika Krásu, z téhož r. 1898 na manž. Fillipa a Josefu Zaphnerovy a z nich konečně dne 22. července 1913 na Annu Zelenkovou.

Bohoslužebné věci odvezeny později do Čelíně pak do N. Knína a posléze na Dobříš. Ze synagogy zřízeno obytné stavení a domek čp. 50 přešel na Ant. Fafejtu. Zajímavé je, že se zde říkalo též u „Nalžovských“, což bývalo humo-ristickým názviskem rodu Čámských. Patřívala pak ke dvoru čp. 10 pohodnice čp. 11 a na zahradě dvora posta-vená čp. 12. a 13. Poslední majitel léna z rodu Čámských byl František (n. 15. října 1843), jenž koupil pak usedlost čp. 2 v Korkyni. Byl ženat třikráte. Prvou manželkou byla mu od r. 1864 Marie, roz. Pulcová, druhou Alžběta Myná-říková (n. 8. 4. 1844, zemř. 28. 3. 1907) a třetí Josefa Do-lejšová. Z prvé manželky narodilo se 7 dětí:

1. Antonín (16. května 1869), 2. Josef (13. března 1873, zemř. 22. července 1889), 3. Maria (23. ledna 1875), zas- n. r. 1894 s Janem Říhou z Kamýka, 4. Anna (5. dubna 1877, manž. Josef Cihelka z Drhov), 5. Božena (28. ledna 1883, manž. Jaroslav Kamenický ve Hvozdnici), 6. František (30. října 1884, rolník v Drhovech, manž. Anna, roz. Vlko- vá) a 7. Jan (16. května 1886).

Nejstarší syn Františkův, Antonín, převzal r. 1895 otec- ký statek čp. 2 v Korkyni a oženil se r. 1895 s Marií, roz. Hřebíkovou, ze kterého manželství pošlo 8 dětí: 1. Maria (n. 30. srpna 1896), 2. Antonín (n. 29. prosince 1897), 3. František (n. 25. března 1899), 4. Josef (n. 26. března 1903), 7. Helena (n. a zemř. 1908) a 8. Jiřina (n. 1. kvě- na 1910).

Antonín (n. 6. září 1845), majitel usedlosti čp. 15 v Kor- kyni, byl ženat dvakráte, po prvé s Annou Holečkovou

(r. 1872) a po druhé (r. 1880) s Jos. Matějovskou (zemř. 22. IV. 1913). Z první manželky se mu narodil syn František (r. 1872), zámečník ve Vídni, jenž má dítky Olgu a Pavlu, a ze druhé manželky 3 dítky: 1. STANISLAV (n. r. 1881), který r. 1908 se ujal statku čp. 15 v Korkyni a oženil se (r. 1908) s Marií, roz. Klimentovou, s níž měl dítky Stanislava (n. r. 1909) a Růženu (n. 1910).

2. JINDŘIŠKA (n. 15. července 1883) r. 1905 vdala se za Stanislava Dvořáka, rolníka v Korkyni, čp. 14; jich děti jsou Jindřich (n. 1904) a Stanislav (n. 1906);

3. ANTONÍN (n. 15. července 1888), hosp. úředník v Nizsně v Uhrách.

Seznávše historii rodinné větve Čámských, sedící na léně č. I., vrátíme se k osudům oné, jež na léně č. II. byla osazena a již jsme zatím opustili při r. 1691, kdy léno toto se dostalo Adamu (n. r. 1648). Týž měl 7 dítek, jež se jmenují:

1. VOJTĚCH (n. c. 1675), jenž dne 23. ledna 1701 oženil se ve St. Kníně s Verunou, dcerou po rub. Václavu Starci, jinak Bartůnkovi z M. Lečic. Jejich dcerou byla Anna, nar. 6. června 1713.

2. JIŘÍ, zasn. dne 25. ledna 1722 s Annou, dcerou Jiříka Zajička z M. Lečic, 3. ALŽBĚTA, 4. ROSINA, 5. ANNA, 6. DOROTKA, 7. TOMÁŠ (n. c. 1683), jehož manželkou byla Maria, z níž narodila se dcera Kateřina 23. listop. 1707.

Nejstarší bratr Vojtěch přijal r. 1710 léno Čámské č. II., ale beze všeho práva a upsání ho užívaje, že však nápadníkům neplatil, ujal se téhož na Karlštejně dne 23. března 1727 nejmladší bratr Tomáš za 400 kop miš., aby bratry a sestry uspokojil podíly po 57 kopách 8 gr. a 4 den. Ten den 15. září 1734, pro dobré chování a znalost písma jmenován manským rychtářem (DD 118—24, 50).

Léno toto (čp. 8) udrželo se v rodině až do r. 1777, načež dědičně připadlo Janu Nevařilovi (v ceně 1500 zl.), jenž ujal se ho r. 1780. Podle smlouvy, sepsané ve Slapech dne 21. února 1837 koupil statek od bratra Jana Nevařila ke Slapům Karel Korb, rytíř z Weidenheimu, k jehož žádosti ze dne 30. srpna 1839 připsán jest mu dvorec Čámský č. II. dne 5. září 1830 (DD 122, A 103, též DD 124—204). Ke Slapům byly dále přikoupeny podle smlouvy ze dne 18. srpna 1834 sepsané v Čími, od Josefy Lhotské lenní dvory Ctiborovsko a Nosákovsko v Čími, jež podle žádosti z 30.

listopadu t. r. podané dne 2. prosince 1835 připsány byly ke Slapům dne 5. prosince 1835 (DD 122, A 67—8, DD 124, 166—8). Všecka tři léna přešla smlouvou sepsanou v Praze dne 18. dubna 1848 na Karlova syna Ludvíka Korba, ryt. z Weidenheimu (DD 122—A—220).

Matěj (n. c. 1650, zemř. j. 1699), syn Jiříkův nejmladší byl v Čími mlynářem a měl z manželky Magdy 4 děti: 1. Matěj, 2. Vojtěch, 3. Dorotka a 4. Ludmila.

Syn Vojtěch (zemř. 11. VII. 1744) stává se pamětihodnou osobou rodu svého tím, že založil dosud kvetoucí větev rodu na starobylém mlýně „Rousově“ (čp. 113 v N. Kníně), jak dále bude vypravováno.

Přehlednuvše osudy starších větví rodu, čímských a korkyňských, obrátíme se k nejmladší haluzi rodové, již založil posléze vzpomenutý Vojtěch. Týž vešel totiž dne 10. listop. 1711 ve St. Kníně ve sňatek s Dorotkou, dcerou Jana Rousa, mlynáře v N. Kníně. Svědky pamětihodného tohoto sňatku byli Petr Veselský a Jan, syn Jana Rousa, oba z N. Knína. Sňatkem tím získal Vojtěch starobylého mlýna N. Knínského (čp. 113), jenž po majitelích Rousov se zval. O významném rodě Rousů, jehož členové Jan, syn Jana Rousa a bratr Dorotky (provd. Čámské) i do stavu šlechtického a rytířského povýšen byl, sluší učiniti širší zmínku.

RODOPISNÉ ROZHLEDY.

Píše Dr. V. J. Matina.

Úřadující místopředseda rodopisné společnosti československé pan ředitel Jiří Felix oslavil v plném zdraví a při plné činnosti rodopisné svoje sedmdesátiny. Přejeme panu jubilantovi, aby ještě řadu let působil ku prospěchu českého rodopisu!

V knihovně »Stopami věků« vydal **dr. Karel Tříska** monografii: »**František Antonín hrabě Špork**«, nákl. Společnosti Přátel starožitností v Praze. Cena 10 Kč. Kniha podává jen nejstručnější rodopisný materiál. Fr. Ant. hrabě Špork narodil se 9. března 1662 v Lysé n. Lab. jako syn generála Jana hraběte Šporka a jeho druhé choti Eleonory z meklenburského rodu Finecken, zemřel rovněž v Lysé 30. března 1738, takže je tomu letos již dvě stě let od jeho smrti. Osoba Šporkova slučující v sobě zajímavým způsobem názory, jež přály nejen racionalismu a svobodnému zednářství, ale i katolicismu, stala se střediskem celé literatury Šporkovské, k níž přispěl i dr. Karel Tříska, z jehož práce vynikají jasně ony stránky povahové, jež ukazují na náboženskou hloubavost a náklonnost Šporkovu k umění, jež zanechala potomstvu krásnou památku v sochách Braunových. Kniha napsána zajímavě slohem velmi lahodným. — Krásný článek o sochách Braunových v Kuksu jest uveřejněn v časopise Společnosti přátel

starožitností československých v čísle 1., ročníku 1938 od Ing. arch. Vladimíra Drahoňovského: Matyáše Brauna Hospitál v Kuksu.

Nákladem Klubu přátel Malé Strany vydal Cvril Merhaut knihu **»Malostranská lázeň v Rudolfinské době«** v bibliofilské úpravě Dyrnkově. Autor probírá celou historii domu tohoto i jeho okolí, připraviv se na práci tuto důkladně studiem knižním i archivním, takže podává nejen názorný obraz místopisný, ale i část rodopisnou a historickou způsobem velmi poutavým, uváděje celou řadu jmen měšťanských i šlechtických z doby rudolfinské.

Archivář zemského archivu **dr. František Beneš** (Praha-Dejvice, Jiráskova 1.) začal vydávat **»Pečetí české šlechty«, »Pečetí českého duchovenstva«** a **»Pečetí měšťanů«**. První sešit pečetí české šlechty obsahuje pečeť Oldřicha z Lichtemburku ze 28. července 1310. Celé dílo bude rozděleno na 16 svazků podle krajů určených Palackým v **»Popisu království Českého«**. Popisy jednotlivých pečetí i jejich reprodukce budou na volných listech. Jednotlivý sešit bude prodáván za Kč 3.20. Systém vydávání je přizpůsoben tomu, aby si každý mohl, v případě, že by nechtěl odebírat dílo celé, zakoupiti jen sešity s pečetemi, o něž má zájem. V naší literatuře není dosud práce podobné. —

Nákladem Klubu čl. turistů v Ml. Boleslavi vydal **Josef Č. Kerner** stručnou dějepisnou vzpomínku **»Hrad Michalovice nad Jizerou«**, v níž probírá jeho pány z rodu Markvarticů od konce 13. století do druhé polovice století 16.

Ve vlastivědném sborníku českého severu **»Od Ještěda k Troskám«**, ročník XVI., číslo 7—8, vyd. v Turnově, píše prof. dr. J. V. Šimák o nově objeveném **»Urbáři hruboskalském z r. 1602«** v archivu ministerstva vnitra. Josef Voborník pak pokračuje v **»Soupisu poddaných panství Svijanského r. 1773«**. Vojtěch Vaníček podává **»Zprávy o panství semiském a navarovském z let 1562—1581«**.

Polensko, kulturně historický a vlastivědný sborník, č. 3, roč. I. red. dr. K. Turecký, přináší článek Karla Pražana: Výpis z památných listů, které při snímání bane roku 1832 v makovici nalezeny byly, v nichž nalézá se soupis úředníků, kteří r. 1727 v městě Polné panovali a článek dr. Tureckého **»Václav Chroustenský z Malovar a Chroustenic«**.

V **Časopisu Společnosti přátel starožitností československých**, roč. XLVI., číslo 1. red. dr. Josef Pelikán, připojuje dr. Josef Beran ke svému článku **»Bl. Zdislava — příbuzná Dalimilova?«** rodokmen Hynka Žáka z Dubé a Zdislavin, rodokmen Havla z Lemberka a rodokmen Berků z Dubé a Lipé a rodokmen Zdislavin a pánů z Kunstatu. Ladislav Hosák otiskuje VII. část příspěvků k starému rodopisu moravskému: Erb lekna. Páni z Drnholce, Kounic, Letovic, Polan a Rudíkova.

»Tradice«, věstník svazu českých úředníků knížete ze Schwarzenberku v Českých Budějovicích, red. dr. Antonín Markus, ročník 1938 v č. 1. přináší zajímavé reprodukce leptů kněžny Pavliny ze Schwarzenberku. V čísle 2. článek Ing. A. Kuneše a dr. A. Markuse **»Dějiny Zlaté koruny«**.

MUDr. František Tichý v Lysé nad Labem vydal bibliofilský výstisk: **»Z mých sokolských vzpomínek«** u příležitosti desátého sletu sokolského.

ZASLANÉ PUBLIKACE.

Dr. Karel Tríska: František Antonín hrabě Špork, nákladem Společnosti přátel starožitností v Praze.

Cyril Merhout: Malostranská lázeň v rudolfínské době, nákladem Klubu přátel Malé strany v Praze.

Josef Č. Kerner: Hrad Michalovice nad Jizerou, nákl. Klubu čsl. turistů v Mladé Boleslavi.

Ph. Dr. F. Beneš: Ukázkový list z »Pečetí české šlechty«.

Rodopisný Zpravodaj, č. 2. Rodopisné Společnosti čsl.

Die Sippe, Blätter für südostdeutsche Sippenforschung, roč. I., sešit 5—7, nakl. a red. Walter Klemm, Wien 8. Fuhrmannsgasse 18a.

Mitteilungen des Roland, Verein für Sippenforschung und Wappenkunde Dresden A 1, Taschenberg 3. Roč. 23. Květen/srpen 1938, seš. 2.

Polensko, kulturně-historický a vlastivědný sborník čís. 3, ročník I. 1938. Polná.

Strakonicko, roč. IV., č. 1. vyd. musejní spolek v Strakonicih.

Časopis Společnosti přátel starožitností v Praze, roč. XLVI., č. 1.

Tradice, č. 1 a 2, rok 1938 Věstník Schwarzenberský, vyd. v Čes. Budějovicích, red. dr. Ant. Markus.

Numismatické zprávy, roč. V. č. 2 a 3 red. a vyd. Karel Chaura, Praha II., Vojtěžská 15.

Dr. F. Tichý: Z mých sokolských vzpomínek, Lysá nad Labem.

ZPRÁVY SPOLKOVÉ.

Zemský úřad schválil na valné hromadě usnesenou změnu stanov výměrem ze dne 19. března č. 2009/1 z r. 1938. Stanovy tyto budou v nejkratší době publikovány ve sborníku. Výborové schůze konány dne 26. dubna a dne 17. května. Na této poslední vzpomenu bylo pietně zesnulého dlouholetého člena pana Jaroslava Proška, o němž přinášíme článek obšírnější a jeho podobiznu v čele listu. Smuteční slavnosti jeho kremace dne 11. května účastnil se celý výbor s předsedou, jenž promluvil u rakve zesnulého. — Do všech pražských deníků i krajinských týdeníků rozesláno provolání podepsané jednotou, vyzývající k národnostní revisi matrik, které bylo listy těmi též uveřejněno. — 20. června položen věnec na desku popravených pánů českých na Staroměstské radnici. — Dne 16. a 17. července bude v Mnichově Hradišti pořádána slavnost odhalení pomníku pana Václava Budovce z Budova. Dne 16. promluví předseda Jednoty naší na slavnostním večeru, pořádaném v radnici v Mnichově Hradišti o významu starých rodů českých. Členové, kteří se hodlají účastniti, necht u předsedy včas závazně se přihlásiti za příčinou obstarání noclehů.

Václav Přech,
jednatel,

FOTO: ATELIER

pro uměleckou portretní i veškerou
průmyslovou fotografii

JAROSLAV ČÁMSKÝ
PRAHA XIII.-VRŠOVICE

HUSOVA 30

doporučuje se ku provedení všech
reprodukcí starých listin, znaků a pod.

